

Chương 29

Gilbert Và Anne Bất Đồng

Gilbert đặt bộ sách y khoa nặng trĩch xuống, anh đã nghiên ngẫm nó mãi cho tới khi ánh nhập nhoạng của một tối tháng Ba làm anh phải ngừng đọc. Anh ngả người ra lưng ghế và trầm ngâm nhìn ra ngoài cửa sổ. Mới chớm xuân... có lẽ là lúc xấu trời nhất trong năm. Ngay cả hoàng hôn cũng không thể cứu vãn được phong cảnh ảm nã, sương ướt và đám tuyết đen ủ nát mà anh đặt mắt lên. Không chút dấu hiệu sự sống nào hiện hữu, trừ một con quạ đen to tướng sải cánh cô độc qua một cánh đồng xám chì. Gilbert lơ đãng nghĩ ngợi về con quạ kia. Nó có phải là một con quạ đã lập gia đình với một con quạ vợ đen nhưng dễ thương đang đợi nó trong khu rừng đằng sau Glen? Hay nó là một con quạ trẻ tuổi hào nhoáng lăm le toàn những ý nghĩ tán tỉnh? Hay nó là một con quạ độc thân mai mỉa, tin rằng bay một mình là nhanh nhất? Dù là gì đi nữa, nó cũng nhanh chóng biến mất trong vẻ ảm đạm tương đồng và Gilbert quay về với khung cảnh vui tươi hơn bên trong căn nhà.

Ngọn lửa sưởi lò sưởi nhảy nhót, tỏa sáng lên lớp áo trắng xanh của Gog và Magog, lên mái đầu màu nâu bóng mượt của con chó săn lông xù nằm sưởi trên thảm, lên những khung tranh trên tường, lên bình đầy hoa thủy tiên vàng từ khu vườn cửa sổ, lên chính Anne, ngồi bên chiếc bàn nhỏ của cô, với đồ khâu đặt cạnh và đôi tay đan trên đầu gối trong khi cô tìm kiếm những ảnh hình trong ngọn lửa những tòa lâu đài ở Tây Ban Nha với những tòa tháp cao vút xuyên mây được mặt trăng soi sáng, những con tàu hoàng hôn dong buồm từ bến Hảo Vọng thẳng đến cảng Bốn Làn Gió chắt đầy những món hàng quý hiếm. Vì Anne đã lại một lần nữa trở thành kẻ mộng mơ, dấu một bóng hình dữ tợn của nỗi sợ hãi vẫn ám theo cô ngày đêm, phủ bóng và che mờ những tưởng tượng của cô.

Gilbert đã quen tự gọi mình là “một anh già có vợ”. Nhưng anh vẫn nhìn Anne bằng đôi mắt hoài nghi của một kẻ si tình. Anh vẫn chưa thể hoàn toàn tin rằng cô thực sự đã là của anh. Xét cho cùng điều này có thể chỉ là một giấc mơ, là một phần đi kèm của căn nhà mơ ước thần kỳ này. Tâm hồn anh vẫn rón rén đi trước mặt cô, sợ bùa chú vỡ tan và giấc mơ bị xua đi mất.

“Anne,” anh từ tốn nói, “lắng nghe anh vài phút. Anh muốn nói với em một chuyện này.”

Anne nhìn anh qua bóng tối được ngọn lửa thấp sáng.

“Có chuyện gì thế anh?” cô vui vẻ hỏi. “Trông anh nghiêm trang phát sợ đi được ấy, Gilbert ạ. Hôm nay em thực sự không làm gì hư đâu mà. Cứ hỏi cô Susan mà xem.”

“Không phải về em... hay chúng ta... anh muốn nói. Đây là về Dick Moore.”

“Dick Moore?” Anne hỏi lại, linh lợi ngồi thẳng dậy. “Sao, anh có chuyện gì để nói về Dick Moore kia chứ?”

“Đạo gàn đây anh đã nghĩ về anh ta rất nhiều. Em có nhớ cái lần mùa hè năm ngoái anh chữa cho anh ta mấy cái nốt trên cổ không?”

“Có... có”

Anh nhân cơ hội đó khám kỹ mấy cái sẹo trên đầu anh ta. Anh luôn nghĩ Dick là một trường hợp rất thú vị xét về mặt y khoa. Gần đây anh đã nghiên cứu lịch sử khoan trepan và các trường hợp áp dụng nó. Anne à, anh đã đi đến kết luận là nếu Dick Moore được đưa đến một bệnh viện tốt và được phẫu thuật khoan trepan ở một số chỗ trên sọ, thì ký ức và các năng lực của anh ta có thể sẽ được phục hồi.”

“Gilbert!” Giọng Anne đầy vẻ phản đối. “Hắn anh không có ý đó chứ!”

“Anh có ý đó thực mà Anne. Và anh đã quyết định bổn phận của anh là phải nêu vấn đề này với Leslie.”

“Gilbert Blythe, anh sẽ không làm một việc như vậy,” Anne nhiệt thành la lên. “Ôi, Gilbert, anh sẽ không làm vậy không đâu mà. Anh không thể tàn nhẫn như thế được. Hứa với em là anh không làm đi.”

“Tại sao, hờ Anne, anh không nghĩ em lại đón nhận chuyện này như thế. Hãy hợp lý nào...”

“Em sẽ không hợp lý... em không thể có lý... em đang có lý đây. Chính anh mới là người vô lý. Gilbert, anh đã bao giờ nghĩ dù chỉ một lần rằng nếu Dick Moore bị trả về trạng thái bình thường của anh ta thì điều đó sẽ có nghĩa gì với Leslie không? Cứ dừng lại mà nghĩ đi! Giờ cô ấy đã đủ khổ rồi; nhưng một đời làm bảo mẫu và phục dịch cho Dick còn dễ dàng hơn gấp ngàn lần đời làm vợ anh ta. Em biết... em biết! Không thể nghĩ được nổi. Anh đừng có mà đi chọc vào chuyện đó. Hãy để yên mọi thứ như thế.”

“Anh đã nghĩ thấu đáo về khía cạnh đó, Anne à. Nhưng anh tin rằng một bác sĩ phải đặt sự bất khả xâm phạm của trí tuệ và cơ thể bệnh nhân lên tất cả mọi suy tính khác, dù hậu quả có ra sao. Anh tin rằng bổn phận của bác sĩ là phải cố gắng khôi phục sức khỏe và sự minh mẫn tinh thần, nếu có bất kỳ hy vọng gì.”

“Nhưng về khía cạnh đó thì Dick đâu phải bệnh nhân của anh,” Anne lại kêu lên, tấn công hướng khác. “Nếu Leslie hỏi anh xem có làm được gì cho anh ta không, lúc đó có thể bổn phận của anh là phải nói cho cô ấy biết anh thực sự nghĩ gì. Nhưng anh không có quyền can thiệp.”

“Anh không gọi đây là can thiệp. Chú Dave từng nói với Leslie mười hai năm trước rằng không thể làm được gì cho Dick cả. Chắc chắn cô ấy tin điều đó.”

“Và tại sao chú Dave lại nói với cô ấy như vậy, nếu đó không phải là sự thật?” Anne đắc thắng nói. “Chẳng lẽ chú ấy không hiểu biết bằng anh?”

“Anh nghĩ là không... mặc dù nói điều này thì nghe có vẻ tự phụ và kiêu ngạo. Và em biết cũng rõ như anh rằng ông hơi thành kiến với những thứ mà ông gọi là ‘mấy cái ý niệm quái dị về cắt với xẻ này’. Ông ấy thậm chí còn phản đối việc mổ ruột thừa.”

“Ông nói đúng,” Anne la lên, thay đổi hoàn toàn mặt trận. “Chính em cũng tin rằng đám bác sĩ hiện đại các anh quá thích làm các thí nghiệm với máu thịt con người.”

“Rhoda Allonby đã không sống đến hôm nay nếu anh sợ không dám làm một thí nghiệm,” Gilbert cãi lại. “Anh đã chấp nhận rủi ro... và cứu được mạng bà ấy.”

“Em phát ngáy phải nghe về Rhoda Allonby rồi,” Anne kêu lên... rất phi lý, vì Gilbert chưa bao giờ nhắc đến tên bà Allonby từ cái ngày anh kể cho Anne về thành công của mình liên quan đến bà. Và không thể đổ lỗi cho anh vì những bàn tán của người khác về chuyện đó.

Gilbert cảm thấy hơi bị tổn thương.

“Anh không nghĩ em lại nhìn nhận vấn đề như thế, Anne à,” anh nói vẻ hơi cứng nhắc, đứng dậy và bước về phía cửa văn phòng. Đây là lần đầu tiên họ tiến đến gần một cuộc cãi vã.

Nhưng Anne chạy theo lời anh lại.

“Nào, Gilbert, anh không được giận dữ bỏ đi như thế. Ngôi xuống đây và em sẽ xin lỗi thậttttt là ngoan, đáng lẽ em không nên nói thế. Nhưng... ôi, giá như anh biết...”

Anne kịp thời ngăn mình lại. Suýt chút nữa cô đã tiết lộ bí mật của Leslie.

“Biết phụ nữ nghĩ về việc này như thế nào,” cô kết câu một cách bồi bác.

“Anh nghĩ là anh biết. Anh đã nhìn vấn đề từ mọi khía cạnh... và anh đã đi đến kết luận bản phận của anh là phải nói với Leslie rằng anh tin Dick có thể được chữa trị về như bình thường; trách nhiệm của anh kết thúc ở đó. Cô ấy là người quyết định mình sẽ làm gì.”

“Em không nghĩ anh có quyền đặt lên cô ấy một trách nhiệm như thế. Cô ấy đã phải chịu đựng đủ rồi. Cô ấy nghèo... cô ấy chỉ trả cho một cuộc phẫu thuật như thế làm sao?”

“Đấy là chuyện cô ấy phải quyết định,” Gilbert vẫn kiên quyết nói.

“Anh nói anh nghĩ Dick có thể được chữa trị. Nhưng anh có chắc không?”

“Chắc chắn là không. Không ai có thể chắc được một việc như vậy. Có thể có những tổn thương vào chính não, hậu quả việc đó thì không thể đỡ bỏ được.

Nhưng nếu mà, như anh tin, sự mất trí nhớ và các chức năng của anh ấy chỉ vì áp lực lên các trung tâm đầu não của một vài bộ phận bị xương chèn ép, thì anh ấy có thể được chữa khỏi.”

“Nhưng đây chỉ là một khả năng!” Anne khẳng định. “Nào, giả sử anh nói với Leslie và cô ấy quyết định phẫu thuật. Sẽ tốn rất nhiều tiền. Cô ấy sẽ phải vay mượn, hoặc bán phần tài sản ít ỏi của mình. Và giả sử cuộc phẫu thuật thất bại và Dick vẫn như thế. Làm thế nào cô ấy trả được phần tiền đã mượn, hay kiếm sống nuôi mình và cái con người vô dụng to xác ấy khi phải bán nông trại đi?”

“Ôi, anh biết... anh biết. Nhưng bọn phận của anh là phải nói với cô ấy. Anh không thể thoát khỏi cái án này được.”

“Ôi, tôi biết cái sự bướng bỉnh của nhà Blythe mà,” Anne rên lên. “Nhưng đừng làm việc này chỉ vì trách nhiệm của riêng anh. Hãy tham vấn bác sĩ Dave.”

“Anh đã làm thế,” Gilbert miễn cưỡng nói.

“Và ông ấy nói sao?”

“Ngắn gọn thì... như em nói... hãy để yên mọi thứ như thế. Ngoài định kiến của mình về các loại phẫu thuật non trẻ, anh e rằng ông nhìn sự việc đúng theo cách nghĩ của em... đừng làm, vì Leslie.”

“Đấy thấy chưa,” Anne đắc thắng kêu lên. “Em thật sự nghĩ, Gilbert à, rằng anh nên nghe theo phán quyết của một người đã gần tám mươi tuổi, đã chứng kiến rất nhiều điều và bản thân đã cứu được rất nhiều người... chắc chắn ý kiến của ông phải có trọng lượng hơn của một cậu nhãi ranh.”

“Cảm ơn em.”

“Đừng cười mà. Chuyện này quá nghiêm trọng.”

“Đấy chính là quan điểm của anh. Đây là một chuyện nghiêm trọng. Đây là một người đàn ông đang phải làm một gánh nặng vô dụng. Anh ta có thể được trả lại lý trí và sự hữu dụng...”

“Trước kia anh ta mới hữu dụng làm sao chứ,” Anne ngắt lời vẻ khinh miệt.

“Có thể anh ta nên được cho một cơ hội để làm điều tốt và cứu chuộc quá khứ. Vợ anh ta không biết việc này. Vì thế bọn phận của anh là phải nói với cô ấy rằng có một khả năng như thế. Đấy, tóm lại, là quyết định của anh.”

“Đừng nói ‘quyết định’ vội, Gilbert. Tham vấn một người khác xem. Hỏi thuyên trưởng Jim xem ông nghĩ gì về việc này.”

“Được thôi. Nhưng anh không hứa sẽ nghe theo ý kiến của ông đâu, Anne à. Đây là một việc mà một người đàn ông phải tự mình quyết định. Lương tâm của anh sẽ không bao giờ được thanh thản nếu anh giữ im lặng chuyện này.”

“Ôi, lương tâm của anh!” Anne rên rỉ. “Em nghĩ chú Dave cũng có lương tâm chứ, phải không hả?”

“Đúng. Nhưng anh không phải là người giữ gìn lương tâm của chú ấy. Thôi nào, Anne, nếu chuyện này không liên quan đến Leslie... nếu nó chỉ thuần túy là một trường hợp trừu tượng nào đó, em sẽ đồng ý với anh... em biết là thế mà.”

“Em sẽ không đồng ý,” Anne thề, cố tự tin vào lời mình nói. “Ôi, anh có thể tranh cãi với em cả đêm, Gilbert à, nhưng anh không thuyết phục được em đâu. Anh cứ hỏi cô Cornelia xem cô ấy nghĩ gì về chuyện này.”

“Em đã bị dồn đến đường cùng rồi, Anne à, khi mà em mang cô Cornelia ra làm cứu viện. Cô ấy sẽ nói, ‘Đúng là đồ đàn ông,’ và giận điên lên. Không vấn đề gì. Đây không phải là chuyện cô Cornelia phải nhúng tay vào. Chỉ mình Leslie phải quyết định chuyện này.”

“Anh thừa biết là cô ấy sẽ quyết như thế nào,” Anne nói, sắp trào nước mắt. “Cô ấy cũng có ý tưởng về trách nhiệm. Em không thấy làm thế nào anh có thể gánh một trách nhiệm như thế lên vai mình. Em thì không thể nào.”

“Bởi đúng là đúng phải làm cho đúng

Dù khôn ngoan bị hậu quả khinh thường,”

Gilbert trích đọc.

“Ôi, anh lấy thơ ra làm lập luận thuyết phục cơ đấy!” Anne khịt mũi. “Đúng là đồ đàn ông mà.”

Và rồi cô bật cười dù không muốn. Nghe quá giống một tiếng vọng của cô Cornelia.

“À, nếu em không chấp nhận Tennyson có thẩm quyền, có lẽ em nên tin lời của một đấng Vĩ đại hơn ông ấy” Gilbert nghiêm trang nói. “ ‘Người sẽ biết sự thật và sự thật sẽ giải phóng cho người.’ Anh tin điều đó, Anne à bằng cả trái tim anh. Đây là câu nói tuyệt diệu nhất và vĩ đại nhất trong Kinh Thánh... hay trong bất cứ sách vở nào... và đúng nhất, nếu có thang so sánh mức độ đúng sai. Và trách nhiệm đầu tiên của con người là phải nói sự thật, đúng như anh ta nhìn thấy và tin.”

“Trong trường hợp này sự thật sẽ không giải phóng Leslie tội nghiệp,” Anne thờ dãi. “Nó có thể sẽ mang thêm xích xiềng cay đắng cho cô ấy. Ôi, Gilbert, em không thể nghĩ là anh đúng được đâu.”